Valiokunnan mietintö MmVM 4/2019 vp─ HE 36/2019 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elintarvikelain, sekä kasvinsuojelulaineista annetun lain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elintarvikelain, sekä kasvinsuojelulaineista annetun lain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta (HE 36/2019 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:
- perustuslakivaliokunta PeVL 6/2019 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- lainsäädäntöneuvos Anne Haikonen, maa- ja metsätalousministeriö
- apulaisjohtaja Marko Niemelä, Harmaan talouden selvitysyksikkö
- tuoteturvallisuuspäällikkö Jonna Neffling, Tulli
- johtaja Leena Räsänen, Ruokavirasto
- johtaja Tiina Putkonen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- ympäristöterveydenhuollon erityisasiantuntija Kaisa Mäntynen, Suomen Kuntaliitto
- toimialapäällikkö Mari Lukkariniemi, Elintarviketeollisuusliitto ry
- toiminnanjohtaja Miika Ilomäki, Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto ry
- eläinlääkäri Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- oikeusministeriö
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elintarvikelakia, kasvinsuojeluaineista annettua lakia sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettua lakia.

Valmis
5.0

Elintarvikelain noudattamisen valvonta muutettaisiin vastaamaan paremmin nykyistä toimintaympäristöä liittämällä eläimistä saatavien elintarvikkeiden erillinen ensisaapumispaikkavalvonta kiinteämmin osaksi muuta riskiperusteista elintarvikevalvontaa. Toimijoihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa vähennettäisiin keventämällä omavalvonnan vaatimuksia ja helpottamalla elintarvikehygieeniseen osaamiseen liittyviä käytänteitä. Laissa säädettäisiin myös uusista valvontaan liittyvistä työkaluista kuten viranomaisen tunnistautumatta ottamasta näytteestä, tarkastuksen tekemisestä pääasiallisesti asumiseen käytetyissä tiloissa ja internetsivuston sulkemisesta.

Uutena tehtävänä Ruokavirastolle ehdotetaan vientiin liittyviä tehtäviä. Lakia päivitettäisiin myös vastaamaan uutta Euroopan unionin valvonta-asetusta, jota aletaan pääosin soveltaa joulukuussa 2019.

Elintarvikelakiin lisättäisiin toimijan luotettavuutta koskeva säännös. Samalla Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettua lakia muutettaisiin vastaavasti.

Torjunta-ainejäämien enimmäismäärien asettamista edeltävä riskinarviointitehtävä esitetään siirrettäväksi Ruokavirastosta Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Torjunta-aineiden ja niiden jäämien riskinarviointitehtävien keskittäminen yhteen virastoon helpottaisi asiantuntijayhteistyötä ja luvanhaltijoiden asiointia lupakysymyksissä. Samalla kasvinsuojeluaineista annettua lakia esitetään muutettavaksi vastaavasti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eläimistä saatavien elintarvikkeiden erillinen ensisaapumispaikkavalvonta liitetään kiinteämmin osaksi riskiperusteista elintarvikevalvontaa. Nykyistä järjestelmää on yleisesti pidetty toimimattomana ja sen on katsottu nostavan elintarvikealan toimijoille aiheutuvia valvontakustannuksia sekä lisäävän muutenkin hallinnollista taakkaa. Jatkossa toisesta EU-jäsenvaltiosta tulevia eläimistä saatavia elintarvikkeita valvotaan ehdotuksen mukaisesti osana kuntien valvontaviranomaisten tekemää riskiperusteista elintarvikevalvontaa.

Toimijoihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa vähennetään ehdotuksen mukaan myös keventämällä omavalvonnan vaatimuksia. Voimassa oleva elintarvikelaki edellyttää, että elintarvikealan toimijalla alkutuotantopaikkoja lukuun ottamatta on oltava kirjallinen omavalvontasuunnitelma. Jatkossa erillisenä asiakirjana laadittua omavalvontasuunnitelmaa ei enää vaadita, vaan lain edellyttämä järjestelmä voi olla esimerkiksi elintarviketurvallisuusjärjestelmä, laadunhallintajärjestelmä, viranomaisen arvioima hyvän käytännön ohje, yhdistelmä näistä tai toimijan työohjeet. Omavalvonnan tulokset on kuitenkin edelleen dokumentoitava.

Edellä mainitun lisäksi valvontaan tuodaan uusia työkaluja (viranomaisen tunnistautumatta ottama näyte, tarkastus pääasiallisesti asumiseen käytettävissä tiloissa, internetsivuston sulkeminen), Ruokavirastolle annetaan uusia vientiin liittyviä tehtäviä, elintarvikelakiin lisätään toimijan luotettavuutta koskeva säännös ja elintarvikehygieeniseen osaamiseen liittyviin käytänteisiin tehdään vähäisiä muutoksia.

Valiokunta toteaa, että esitetyissä muutoksissa on osin kyse EU-lainsäädännön edellyttämistä muutoksista ja osin kansallisen lainsäädännön kehittämisestä erityisesti valvontatyöhön liittyen. Valiokunta pitää perusteltuna tavoitetta vähentää lainsäädännöstä elintarvikealan toimijoille ja valvontaviranomaisille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa vaarantamatta kuitenkaan elintarviketurvallisuutta. Valiokunta pitää lisäksi välttämättömänä, että valvojasta valmentajaksi -periaate toteutuu paremmin neuvonnan ja ohjeistuksen kautta.

Perustuslakivaliokunta on antanut maa- ja metsätalousvaliokunnalle lausunnon (PeVL 6/2019 vp) esityksestä. Päätösesityksessään perustuslakivaliokunta esittää, että 1. lakiehdotus (laki elintarvikelain muuttamisesta) voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä vain, jos perustuslakivaliokunnan 16 a, 49 ja 66 a §:stä tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon. Perustuslakivaliokunta tarkastelee 16 a §:n mukaista elintarvikealan toimijan luotettavuutta perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden kannalta, 49 §:n mukaisia tarkastusvaltuuksia perustuslain 10 §:ssä turvatun kotirauhan suojan näkökulmasta sekä 66 a §:n mukaista internetsivuston tai sen osan sulkemista perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Edellä mainittujen lisäksi perustuslakivaliokunta käsittelee lausunnossaan muun muassa 1. lakiehdotuksen 30 §:n 14 kohdan mukaista valtuutusmahdollisuutta (muun kuin Ruokaviraston tai kunnan palveluksessa olevan eläinlääkärin mahdollisuus tehdä tarkastus) julkisen hallintotehtävän muulle kuin viranomaiselle antamista koskevan perustuslain 124 §:n näkökulmasta. Maa- ja metsätalousvaliokunta käsittelee yksityiskohtaisesti perustuslakivaliokunnan huomioita jäljempänä mietinnön yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki elintarvikelain muuttamisesta

Lain johtolause. Valiokunta ehdottaa lakiteknisiä täsmennyksiä lain johtolauseeseen.

3 §. Euroopan unionin lainsäädäntö. Valiokunta ehdottaa lakiteknisenä korjauksena asetusten lyhytnimikkeiden kursivointia pykälän 1 momentin 2 ja 8 kohdassa.

6 §. Määritelmät. Valiokunta ehdottaa lakiteknisenä korjauksena määriteltyjen käsitteiden kursivointia pykälän 31 ja 32 kohdassa sekä asetuksen lyhytnimikkeen kursivointia kohdassa 31.

13 §. Ilmoittaminen elintarvikehuoneistosta ja laitoshyväksymisen hakeminen. Valiokunta ehdottaa lakiteknistä korjausta otsikkoon, johon ei kohdistu muutosta.

16 a §. Elintarvikealan toimijan luotettavuus. Hallituksen esityksessä ehdotetaan pykälässä säädettävän, että elintarvikealan toiminnan edellytyksenä on, että elintarvikealan toimija on luotettava. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota elinkeinovapauden näkökulmasta pykälän 1 momentin 3 kohtaan, jonka mukaan toimijaa ei pidetä luotettavana, jos hän on muulla kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton harjoittamaan elintarvikealan toimintaa. Perustuslakivaliokunnan mukaan ehdotettu säännös on perusoikeuksien yleisiin rajoitusedellytyksiin kuuluvan täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta ongelmallisen avoin. Perustuslakivaliokunnan mukaan 1 momentin 3 kohta tulee joko poistaa tai sitä tulee täsmentää olennaisesti.

Maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että edellä mainittua 3 kohtaa täsmennetään siten, että toimijaa ei pidetä luotettavana, jos hän on kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana elinkeinotoiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta elintarviketurvallisuuden varmistamista tai kuluttajien turvallisuutta kohtaan. Samalla tämä kohta siirretään 1 momentin 1 kohdaksi ja nykyinen 1 ja 2 kohta siirretään 2 ja 3 kohdaksi.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan lisäksi huomiota siihen, etteivät viranomaiset hallituksen esityksessä ehdotetun perusteella arvioi elintarvikealan toimijan luotettavuutta ennen elinkeinon harjoittamisen aloittamista, vaan luotettavuus tulee selvitettäväksi valvontaviranomaisen suunnatessa suunnitelmallista valvontaa tai valvontaa suoritettaessa, jolloin elintarvikealan toimijalla ei ole ennen toiminnan aloittamista mahdollista selvittää, täyttyvätkö luotettavuuden kriteerit. Perustuslakivaliokunta toteaa, että sääntelyn soveltamisen ennakoitavuutta voitaisiin lisätä elinkeinonharjoittajan mahdollisuudella saada hakemuksesta etukäteen valituskelpoinen päätös luotettavuuskriteerien täyttymisestä. Perustuslakivaliokunnan mukaan maa- ja metsätalousvaliokunnan tulee harkita tällaisen sääntelyn lisäämistä lakiin.

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 momentissa on tällä hetkellä entuudestaan 25 kohtaa (viittaus elintarvikelain 16 a §:ään lisätään uudeksi 26 kohdaksi), joissa on säännöksiä toimijoiden luotettavuuden selvittämisestä Harmaan talouden selvitysyksikön tuottaman velvoitteidenhoitoselvityksen avulla. Missään niistä ei valiokunnan saaman selvityksen mukaan ole mahdollista etukäteen pyytää selvitystä luotettavuuskriteerien täyttymisestä. Toimijalla ei ole mahdollisuutta saada etukäteen valituskelpoista päätöstä myöskään siitä, että hänen toimintansa täyttää elintarvikemääräysten vaatimukset. Tällaisen ennakkopäätöksen haaste olisi erityisesti siinä, että tilanne voi muuttua. Vaikka etukäteen annettaisiin päätös siitä, että kriteerit täyttyvät, voi valvonnassa käydä ilmi, etteivät ne enää täytykään. Tällöin aiemmin annetulla päätöksellä ei ole merkitystä. Luotettavuuden arvioinnin kriteerit perustuvat voimassa olevan lainsäädännön vaatimusten noudattamiseen, kuten elintarvikemääräysten noudattamiseen ja julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamiseen. Edellä mainitun johdosta maa- ja metsätalousvaliokunta ei pidä tarkoituksenmukaisena säätää mahdollisuudesta saada valituskelpoinen päätös luotettavuuskriteerien täyttymisestä.

18 §. Eläimistä saataviin elintarvikkeisiin liittyvä kirjanpito, asiakirjat ja merkinnät. Valiokunta ehdottaa kirjoitusvirheen korjaamista pykälän 4 momentissa.

30 §. Keskusviranomainen. Pykälään ehdotetun uuden 14 kohdan mukaan Ruokavirasto valtuuttaa tarvittaessa muun kuin Ruokaviraston tai kunnan palveluksessa olevan eläinlääkärin tekemään ante mortem -tarkastuksen alkutuotantopaikalla. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että annettaessa julkinen hallintotehtävä muulle kuin viranomaiselle on perustuslain 124 §:stä johtuvista syistä laissa säädettävä tällaisen muun eläinlääkärin virkavastuusta, kun tämä hoitaa ante mortem -tarkastuksiin liittyviä tehtäviä.

Maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että 30 §:n 14 kohtaan lisätään virkavastuun osalta, että Ruokaviraston valtuuttamaan eläinlääkäriin sovelletaan hänen suorittaessaan säännöksen mukaisia tehtäviä, mitä elintarvikelain 36 §:n 2 momentissa säädetään ulkopuolisista asiantuntijoista.

34 a §. Valtion ravitsemusneuvottelukunta. Valiokunta ehdottaa kirjoitusvirheen korjaamista pykälän 5 kohdassa.

49 §. Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus. Pykälän 3 momentissa säädetään kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa tehtävästä tarkastuksesta. Valvontakohteessa, joka sijaitsee pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa, tarkastus voitaisiin hallituksen esityksen mukaan tehdä tiettyjen EU-lainsäädännössä asetettujen vaatimusten toteuttamiseksi, jos tarkastuksen tekeminen on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Tarkastuksen saa tehdä ainoastaan valvontaviranomainen.

Perustuslakivaliokunta painottaa lausunnossaan, että sääntelyn valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin kannalta merkityksellistä on, voidaanko tarkastuksia pitää perustuslain 10 §:n 3 momentin tarkoittamassa mielessä välttämättöminä perusoikeuksien turvaamiseksi. Ehdotetun elintarvikelain 49 §:n 3 momentin mukaan valvontakohteessa, joka sijaitsee pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa, tarkastus saadaan tehdä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (valvonta-asetus) 9—15 artiklassa viralliselle valvonnalle asetettujen vaatimusten toteuttamiseksi, jos tarkastuksen tekeminen on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Perustuslakivaliokunta toteaa, että toimivaltuus on sinänsä asianmukaisesti sidottu välttämättömyyteen. Perustuslakivaliokunnan mielestä viitattu valvonta-asetuksen sääntelykokonaisuus on kuitenkin varsin laaja ja osin verraten avointa tarkastusten toteuttamiseen kohdistuvaa sääntelyä. Lausunnossaan perustuslakivaliokunta toteaa, että jollei kotirauhan piiriin ulottuva tarkastustoimivaltuus ole kaikilta osin EU:n valvonta-asetuksen edellyttämä, on tarkastustoimivaltuutta kotirauhan piiriin ulottuvilta osilta supistettava valvonta-asetuksen kannalta välttämättömään.

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa tehtävän tarkastuksen tarkoituksena on suojata perustuslain 19 §:n 3 momentissa asetettua julkisen vallan velvollisuutta edistää väestön terveyttä. EU:n valvonta-asetuksen 5.1(h) artiklassa säädetään, että toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava käytössään oikeudelliset menettelyt, joilla varmistetaan, että henkilöstöllä on pääsy toimijan tiloihin ja mahdollisuus tutustua näiden hallussaan pitämiin asiakirjoihin, jotta se voi suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti. Valvonta-asetuksen 9 artiklassa säädetään, että toimivaltaisen viranomaisen on suoritettava virallista valvontaa kaikkien toimijoiden osalta säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tiheydellä. Valvonta-asetuksen 10 artiklassa säädetään virallisen valvonnan kohteena olevista toimijoista, prosesseista ja toimista. Valvonta-asetuksen 14 artiklassa säädetään virallisen valvonnan menetelmistä ja tekniі-

koista, joihin kuuluvat tapauskohtaisesti mm. toimijan valvonnassa olevien paikkojen ja laitteiden tarkastaminen ja toimijoiden tilojen hygieniaolosuhteiden valvonta sekä näytteenotto. Näiden valvonta-asetuksen 9, 10 ja 14 artiklassa mainittujen valvontatehtävien suorittaminen edellyttää, että valvontaviranomaisella on pääsy myös kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin. Valvonta-asetuksen 11, 12, 13 ja 15 artiklassa säädettyjen virallista valvontaa koskevien vaatimusten noudattaminen ei sitä vastoin välttämättä edellytä pääsyä kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin.

Edellä todetun perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että tarkastustoimivaltuus kotirauhan piiriin ulottuvilta osin supistetaan valvonta-asetuksen kannalta välttämättömiin 9, 10 ja 14 artiklaan pykälän 3 momentissa.

51 a §. Viranomaisen oikeus oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja. Valiokunta ehdottaa lakiteknistä korjausta.

54 h §. Vientitodistukset. Valiokunta ehdottaa lakiteknisiä korjauksia.

61 §. Alkutuotantopaikan tai elintarvikehuoneiston hyväksymisen peruuttaminen. Pykälässä säädetään valvontaviranomaisen mahdollisuudesta peruuttaa tekemänsä alkutuotantopaikan tai elintarvikehuoneiston hyväksymistä koskeva päätös kokonaan tai osittain, jos terveysvaaraa ei voida muulla tavoin estää. Pykälän 2 momentin mukaan hyväksyminen voidaan peruuttaa myös, jos toimija ei enää ole 16 a §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että pykälän 2 momentin mukainen hyväksymisen peruuttaminen on verrattavissa elinkeinoluvan peruuttamiseen, ja pitää välttämättömänä, että 2 momenttia täydennetään säännöksin elintarvikealan toimijan mahdollisuudella korjata havaitut puutteet viranomaisen huomautuksen tai varoituksen perusteella. Maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttia täydennetään lisäämällä peruuttamisen edellytykseksi myös se, ettei toimija ole viranomaisen kehotuksesta tai määräyksestä huolimatta korjannut laiminlyöntiä.

61 a §. Toiminnan keskeyttäminen tai lopettaminen ilmoitetussa alkutuotantopaikassa tai elintarvikehuoneistossa. Pykälässä säädetään valvontaviranomaisen mahdollisuudesta keskeyttää tai lopettaa toiminta ilmoitetussa alkutuotantopaikassa tai elintarvikehuoneistossa, jos toiminta on olennaisesti elintarvikemääräysten vastaista eikä toimija ole noudattanut valvontaviranomaisen elintarvikelain 55 tai 56 §:n nojalla antamaa määräystä tai kieltoa. Pykälän 2 momentin mukaan toiminta voidaan lisäksi keskeyttää tai lopettaa, jos elintarvikealan toimija ei enää ole 16 a §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että pykälän 2 momentin mukainen toiminnan lopettaminen on verrattavissa elinkeinoluvan peruuttamiseen, ja pitää välttämättömänä, että pykälän 2 momenttia täydennetään säännöksin elintarvikealan toimijan mahdollisuudella korjata havaitut puutteet viranomaisen huomautuksen tai varoituksen perusteella. Maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttia täydennetään lisäämällä kes-

keyttämisen tai lopettamisen edellytykseksi myös se, ettei toimija ole viranomaisen kehotuksesta tai määräyksestä huolimatta korjannut laiminlyöntiä.

66 a §. Internetsivuston sulkeminen. Pykälän mukaan Ruokavirasto voi määrätä elintarvikealan toimijan hallinnoiman tai käyttämän internetsivuston tai sen osan suljettavaksi, jos sen välityksellä myytäväksi tarjottava elintarvike tai siitä annetut tiedot ovat sellaiset, että ne aiheuttavat tai niiden voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan vaaraa ihmisen terveydelle, johdattavan kuluttajaa olennaisesti harhaan tai olevan muulla tavalla olennaisesti elintarvikemääräysten vastaisia. Määräys internetsivuston tai sen osan sulkemisesta voidaan antaa väliaikaisena asian selvittämisen tai epäkohdan korjaamisen ajaksi. Väliaikainen sulkeminen on voimassa, kunnes Ruokavirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että pykälässä ehdotettu sääntely perustuu valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdan i alakohtaan. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan valvonta-asetuksen sääntelyn perusteella kansalliselle lainsäätäjälle jää kuitenkin jonkin verran liikkumavaraa sulkemistoimivallasta säädettäessä. Ehdotettu sääntely on perustuslakivaliokunnan mukaan merkityksellistä ennen muuta perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että sananvapauden suoja kattaa lähtökohtaisesti myös mainonnan ja markkinoinnin, joskaan se ei ole pitänyt tällaista viestintää sananvapauden ydinalueelle kuuluvana. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, ettei sivuston tai sen osan sulkemista ole säännöksessä sidottu vaatimukseen ilmeisestä lainvastaisuudesta. Perustuslakivaliokunnan mukaan sananvapauden oikeasuhtaisuuden vuoksi on välttämätöntä, että edellytyksiä internetsivuston sulkemiselle tiukennetaan ja että sulkemistoimivaltuuden edellytykset porrastetaan säännösperusteisesti koko internetsivuston sulkemisen viimesijaiseksi keinoksi osoittavalla tavalla.

Maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että pykälää muutetaan siten, että Ruokavirasto voi määrätä elintarvikealan toimijan hallinnoiman tai käyttämän internetsivuston tai sen osan suljettavaksi, jos on ilmeistä, että sen välityksellä myytäväksi tarjottava elintarvike tai siitä annetut tiedot ovat sellaiset, että ne aiheuttavat tai niiden voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan vaaraa ihmisen terveydelle, johdattavan kuluttajaa olennaisesti harhaan tai olevan muulla tavalla olennaisesti elintarvikemääräysten vastaisia. Sulkemistoimivaltuutta valiokunta ehdottaa porrastettavan lisäämällä pykälään, että internetsivustosta on määrättävä suljettavaksi sivuston osa, jossa tarjotaan myytäväksi mainitulla tavalla elintarvikemääräysten vastaisia elintarvikkeita, jonka jälkeen todettaisiin, että jos sivuston osan sulkeminen ei poista elintarvikemääräysten vastaisuutta, on tarvittaessa määrättävä suljettavaksi koko sivusto.

73 §. Muutoksenhaku valtion viranomaisen päätökseen. Valiokunta ehdottaa lakiteknistä korjausta pykäläviittauksiin 1 momentissa sekä kirjoitusvirheen korjaamista 4 momentissa.

74 §. Muutoksenhaku kunnan viranomaisen päätökseen. Lakitekninen lisäys 3 momenttiin.

84 §. Rekistereihin merkittävät tiedot. Pykälän 4 momentissa säädetään hygieniapassitestaajista rekisteriin merkittävistä tiedoista. Hygieniapassitestaajat toimivat yksityishenkilöinä, joten heiltä ei ole tarvetta edellyttää yritys- tai yhteisötunnustietoja. Valiokunta ehdottaa tämän johdosta, että 4 momenttia muutetaan siten, että hygieniapassitestaajista rekisteriin merkitään testaajan

nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot. Yhteystiedot kattavat koti- ja työosoitetiedot, sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron. Valiokunta ehdottaa lisäksi, että 1 momentin 2 kohdassa viittaus muutetaan oikeaan pykälänumeroon.

2. Laki kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Lain johtolause. Valiokunta ehdottaa lakiteknistä korjausta lain johtolauseeseen.

2 §. Soveltamisala. Valiokunta ehdottaa lakiteknisenä korjauksena asetusten lyhytnimikkeiden kursivointia 2 momentin 1 ja 2 kohdassa.

3. Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

6 §. Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus. Lakitekninen korjaus 1 momentin 25 kohtaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 36/2019 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen.* ***(Valiokunnan muutosehdotukset)***

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

elintarvikelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elintarvikelain (23/2006) 3 §:n 1 momentin 5 kohta, 6 §:n 9 ja 12 kohta, 20, 23, 27 a, 28 a, 42, 43 a, 54 e, 60, 76 ja 76 a §,

sellaisina kuin niistä ovat, 3 §:n 1 momentin 5 kohta ja 42 § laissa 352/2011, 20 § osaksi laissa 989/2007, 23 § osaksi laissa 352/2011, 27 a, 28 a ja 43 a § laissa 1137/2008, 54 e § laissa 881/2014 sekä 76 ja 76 a § laissa 970/2015,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 2, 8 ja 22 kohta, 6 §:n 31 ja 32 kohta, 8 §, 13 §:n 3 momentti, 19, 21, 27 ja 28 §, 30 §:n johdantokappale ja 13 kohta, 31 §:n 4 kohta, 35 §:n 3 momentti, 36 §:n 1 mo-

mentti, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 2 momentti, 41 §:n 3 momentti, 43 §, 46 §:n 1 momentti, 49 §:n 2 ja 3 momentti, 50, 51, 54 d ja 61 §, 71 §:n 2 ja 5 momentti, sekä 73—75 §, 83 ja 84 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 2 ja 8 kohta, 8 §, 13 §:n 3 momentti, 21 §, 31 §:n 4 kohta sekä 49 §:n 2 ja 3 momentti laissa 352/2011, 3 §:n 22 kohta, 6 §:n 31 ja 32 kohta ja 54 d § laissa 881/2014, 27 ja 28 § laeissa 1137/2008 ja 352/2011, ~~28 § laissa 1137/2008,~~ 30 §:n johdantokappale ja 13 kohta laissa 128/2007, 37 §:n 1 momentti ja 71 §:n 5 momentti laissa 989/2007, 38 §:n 2 momentti laissa 643/2010, 43 § laeissa 352/2011, 365/2013 ja 503/2014, 50 § osaksi laissa 989/2007, 73—75 § laissa 970/2015, 83 § laeissa 352/2011 ja 503/2014 sekä 84 § osaksi laissa 61/2019, sekä

lisätään lakiin uusi 16 a §, 18 §:ään uusi 4 momentti, 30 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 128/2017, uusi 14 kohta, 31 §:ään sellaisena kuin se on laissa 352/2011 uusi 5 kohta, lakiin uusi 34 a ja 51 a §, ~~,~~ ja 6 b luku, ~~54 f—54 h §,~~ sekä 61 a ~~§~~, 66 a ~~§sekä~~ ja 80 a § seuraavasti:

3 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Tätä lakia sovelletaan myös seuraavien elintarvikkeita ja elintarvikevalvontaa koskevien Euroopan unionin säädösten ja niiden nojalla annettujen säädösten täytäntöönpanoon siltä osin kuin niiden täytäntöönpanosta ei säädetä muualla laissa:

— —

2) virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (virallista valvontaa koskeva asetus) annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus ~~(virallista valvontaa koskeva asetus)~~ (EU) 2017/625, jäljempänä *valvonta-asetus*;

— —

8) uuselintarvikkeista, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 258/97 ja komission asetuksen (EY) N:o 1852/2001 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/2283, jäljempänä *uuselintarvikeasetus*.

— —

22) tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä ja merkinnöistä, tislattujen alkoholijuomien nimien käytöstä muiden elintarvikkeiden esittelyssä ja merkinnöissä, tislattujen alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta, maatalousperäisen etyylialkoholin ja maatalousperäisten tisleiden käytöstä alkoholijuomissa ja asetuksen (EY) N:o 110/2008 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/787;

— —

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

31) *valvotuilla pito-olosuhteilla* virallisia lihan trikiinitarkastuksia koskevista erityissäännöistä annetun komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1375, jäljempänä *trikiiniasetus*, 1 artiklan 2 kohdassa määriteltyjä valvottuja pito-olosuhteita;

32) *nimisuojatuotteella* maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 5 artiklassa tarkoitetulla maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden alkuperänimityksellä ja maantieteellisellä merkinnällä sekä 18 artiklassa tarkoitetulla aidon perinteisen tuotteen merkinnällä varustettua tuotetta, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1601/91 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 251/2014 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla maantieteellisellä merkinnällä varustettua tuotetta sekä tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä ja merkinnöistä, tislattujen alkoholijuomien nimien käytöstä muiden elintarvikkeiden esittelyssä ja merkinnöissä, tislattujen alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta, maatalousperäisen etyylialkoholin ja maatalousperäisten tisleiden käytöstä alkoholijuomissa ja asetuksen (EY) N:o 110/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/787 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitetulla suojatulla maantieteellisellä merkinnällä varustettua tuotetta.

8 §

Eräitä elintarvikkeita koskevat vaatimukset

Elintarvikealan toimijan, joka valmistaa, valmistuttaa, tuo maahan tai muulla tavalla saattaa markkinoille täydentämisasetuksen soveltamisalaan kuuluvia elintarvikkeita, on tehtävä siitä ilmoitus Ruokavirastolle. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisestä sekä muista täydentämisasetuksessa edellytetyistä kansallisista järjestelyistä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Elintarvikealan toimijan, joka valmistaa, valmistuttaa, tuo maahan tai muulla tavalla saattaa markkinoille ravintolisiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/46/EY soveltamisalaan kuuluvia ravintolisiä, on tehtävä siitä ilmoitus Ruokavirastolle. Ilmoitus on tehtävä myös, kun valmisteen koostumus sille ominaisten aineiden osalta muuttuu. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tarkempia säännöksiä GMO-asetuksessa edellytetyistä kansallisista järjestelyistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Ilmoittaminen elintarvikehuoneistosta ja laitoshyväksymisen hakeminen

— —

Edellä 2 momentissa tarkoitetulle elintarvikehuoneistolle, jossa alkutuotannon toimija harjoittaa elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäistä elintarvikkeiden valmistusta tuottamistaan alkutuotannon tuotteista, ei kuitenkaan tarvitse hakea hyväksymistä laitokseksi. Elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäiseksi toiminnaksi katsotaan myös eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen 1 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdan mukainen toiminta ja 10 artiklan mukaisia kansallisia mukautuksia soveltava toiminta, sekä lihantuotantoa koskevan virallisen valvonnan suorittamista sekä elävien simpukoiden tuotanto- ja uudelleensijoitusalueita koskevista erityissäännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/624, jäljempänä *komission delegoitu valvonta-asetus*, 12 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen toiminta. Tällaisista elintarvikehuoneistoista on tehtävä 1 momentin mukainen ilmoitus.

— —

16 a §

Elintarvikealan toimijan luotettavuus

Elintarvikealan toimijan on oltava luotettava. Toimijaa ei pidetä luotettavana, jos hän on:

1) kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana elinkeinotoiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta elintarviketurvallisuuden varmistamista tai kuluttajien turvallisuutta kohtaan;

2) kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai

3) ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan.~~; tai~~

~~3) muulla kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton harjoittamaan elintarvikealan toimintaa.~~

Jos elintarvikealan toimija on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Vaatimus luotettavuudesta koskee myös henkilöä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö.

Luotettavuuden arvioimiseksi voidaan 1 momentissa tarkoitetut seikat selvittää sellaisista yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä tarkoitetuista rekisteröidyistä yrityksistä ja yhteisöistä, jotka välittömästi tai välillisesti kytkeytyvät elintarvikealan toimijaan tai tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin.

Ruokavirasto ja kunnan elintarvikevalvontaviranomainen voivat toimijan luotettavuuden selvittämiseksi pyytää toimijasta Harmaan talouden selvitysyksiköltä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 5 §:ssä tarkoitetun velvoitteidenhoitoselvityksen.

18 §

Eläimistä saataviin elintarvikkeisiin liittyvä kirjanpito, asiakirjat ja merkinnät

— —

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä Euroopan unionin sisämarkkinoilta tuotavista eläimistä saatavista elintarvikkeista valvontaviranomaisille ilmoitettavista tiedoista.

19 §

Omavalvonta

Elintarvikealan toimijalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot tuottamastaan, jalostamastaan ja jakelemastaan elintarvikkeesta. Elintarvikealan toimijalla on oltava järjestelmä, jonka avulla toimija tunnistaa ja hallitsee toimintaansa liittyvät vaarat ja varmistaa, että elintarvike ja sen käsittely täyttävät elintarvikemääräyksissä asetetut vaatimukset. Toimijan on kirjattava omavalvonnan tulokset riittävällä tarkkuudella.

Toimijan tuodessa eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun asetuksen 8 artiklassa tarkoitettujen salmonellaa koskevien erityistakuiden piiriin kuuluvia elintarvikkeita Euroopan unionin toisesta jäsenvaltiosta Suomeen, omavalvontaan on sisällyttävä kyseisiä elintarvikkeita koskeva näytteenotto- ja tutkimussuunnitelma salmonellan varalta.

Tarkempia säännöksiä omavalvonnan toteuttamisesta ja siihen liittyvistä kirjaamisvaatimuksista voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

21 §

Valvontatietojen julkistaminen

Suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piirissä olevan elintarvikealan toimijan on julkistettava valvontaviranomaisen antama elintarvikehuoneiston tarkastuksesta kertova raportti. Ennen elintarviketoiminnan ensimmäistä tarkastusta toimija voi julkaista ilmoituksen siitä, että elintarviketoiminta kuuluu suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piiriin. Ruokavirasto antaa tarkempia määräyksiä valvontatietojen julkistamisesta.

Velvollisuus julkistaa valvontatietoja ei koske:

1) alkutuotannon toimijoita; eikä

2) alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikkoja eikä toimijoita, jotka harjoittavat ensisijaisesti alkoholijuomien vähittäismyyntiä.

Elintarviketoiminnan tarkastuksesta annetun viimeisimmän raportin on oltava helposti saatavilla elintarvikealan toimijan internetsivuilla tai muulla vastaavalla tavalla. Lisäksi elintarvikehuoneistossa, jossa kuluttajat asioivat, raportin on oltava esillä sisäänkäynnin yhteydessä tai muussa kuluttajalle helposti havaittavassa paikassa.

Toimivaltaisten valvontaviranomaisten on julkaistava suorittamansa valvonnan tulokset.

Tarkempia säännöksiä valvontatietojen julkistamisesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

27 §

Elintarvikehygieeninen osaaminen

Pakkaamattomia helposti pilaantuvia elintarvikkeita elintarvikehuoneistossa käsittelevällä on oltava elintarvikehygieenistä osaamista osoittava Ruokaviraston hyväksymän mallin mukainen hygieniapassi, jos hän on työskennellyt pakkaamattomien helposti pilaantuvien elintarvikkeiden käsittelyä edellyttävissä tehtävissä vähintään kolme kuukautta.

Hygieniapassia ei kuitenkaan vaadita henkilöltä, joka työskentelee elintarvikehuoneistossa pelkästään:

1) vankeuslain (767/2005) 8 luvun 2 §:n velvoittamana vankina;

2) asevelvollisuuslain (1438/2007) mukaisessa varusmiespalvelussa tai aseettomassa palveluksessa, naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaisessa asepalvelussa taikka siviilipalveluslain (1446/2007) mukaisessa siviilipalveluksessa;

3) sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000) tarkoitettuna asiakkaana, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaisessa työtoiminnassa, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987) tarkoitetussa päivätoiminnassa taikka sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) tarkoitetussa vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevassa toiminnassa tai työtoiminnassa; taikka

4) yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetussa laissa (400/2015) tarkoitettuna tuomittuna.

Elintarvikealan toimijan on pidettävä kirjaa elintarvikehuoneistossa työskentelevien elintarvikehygieenisestä osaamisesta ja pyydettäessä esitettävä tiedot valvontaviranomaiselle.

Ruokavirasto laatii elintarvikehygieenistä osaamista arvioivan hygieniapassitestin. Hygieniapassitestin järjestää ja hygieniapassin myöntää 28 §:ssä tarkoitettu hygieniapassitestaaja. Hygieniapassitestaaja voi periä maksun testistä ja hygieniapassin myöntämisestä.

Hygieniapassi myönnetään hygieniapassitestin hyväksytysti suorittaneelle. Ruokavirasto voi tarvittaessa myöntää hygieniapassin samoin perustein kuin hygieniapassitestaaja sekä peruuttaa hygieniapassin, jos se on myönnetty olennaisesti virheellisin perustein.

28 §

Hygieniapassitestaaja

Ruokavirasto voi hakemuksesta hyväksyä hygieniapassitestaajaksi henkilön:

1) jolla on 35 §:ssä edellytetty korkeakoulututkinto; taikka

2) joka on tutkinnon tai aineenhallinnan osalta kelpoinen korkeakoulun tai Opetushallituksen toimialaan kuuluvan oppilaitoksen elintarvikehygieniaan liittyvän lehtorin tai opettajan virkaan tai toimeen.

Ruokavirasto valvoo hygieniapassitestaajien toimintaa. Ruokavirasto voi peruuttaa testaajan hyväksynnän, jos testaaja ei ole järjestänyt hygieniapassitestejä tai myöntänyt hygieniapasseja yli kolmeen vuoteen. Lisäksi hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos testaaja on rikkonut olennaisesti hygieniapassitestaamisesta annettuja säännöksiä tai määräyksiä, tai ei ole korjannut toimintaansa Ruokaviraston kehotuksesta viraston asettamassa määräajassa. Hyväksyntä voidaan peruuttaa myös väliaikaisesti.

Hygieniapassitestaajiin sovelletaan heidän suorittaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä, mitä 36 §:ssä säädetään ulkopuolisesta asiantuntijasta.

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hygieniapassitestin järjestämisestä, testin perusteista ja laatimisesta, testissä käytettävistä kielistä ja testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista sekä hygieniapassista ja sen myöntämisestä.

30 §

Keskusviranomainen

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa valtakunnallisesti elintarvikevalvontaa siten kuin tässä laissa säädetään sekä sen lisäksi:

— —

13) huolehtii tarvittaessa valvonta-asetuksen 17 artiklassa tarkoitetusta *ante mortem* –tarkastuksesta alkutuotantopaikalla muiden kuin poroteurastamossa teurastettavien eläinten osalta; sekä

14) valtuuttaa tarvittaessa muun kuin Ruokaviraston tai kunnan palveluksessa olevan eläinlääkärin tekemään *ante mortem* –tarkastuksen alkutuotantopaikalla; Ruokaviraston valtuuttamaan eläinlääkäriin sovelletaan hänen suorittaessaan tämän säännöksen mukaisia tehtäviä, mitä 36 §:n 2 momentissa säädetään ulkopuolisista asiantuntijoista.

31 §

Alueellinen elintarvikevalvonta

Aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa ja valvoo elintarvikevalvontaa sekä valvoo elintarvikemääräysten noudattamista toimialueellaan tämän lain mukaisesti sekä lisäksi:

— —

4) huolehtii elintarvikevalvonnasta poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa; sekä

5) huolehtii tarvittaessa poroteurastamossa teurastettavan eläimen *ante mortem* – tarkastuksesta alkutuotantopaikalla.

34 a §

Valtion ravitsemusneuvottelukunta

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa alaisuuteensa kolmevuotiseksi toimikaudeksi valtion ravitsemusneuvottelukunnan. Neuvottelukunnan tehtävänä on:

1) toimia väestön ravitsemuksen edistämisen asiantuntijaelimenä;

2) laatia kansalliset ravitsemussuositukset;

3) tehdä toimenpide-esityksiä ja aloitteita ravitsemuksen ja ruokajärjestelmän parantamiseksi;

4) antaa lausuntoja toimialaansa liittyen; sekä

5) seurata ja arvioida toimenpiteiden vaikutuksia ravitsemukseen, ~~ja~~ terveyteen ja ruokajärjestelmään.

35 §

Valvontaviranomaisten pätevyys

— —

Elintarvikevalvonnan tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden täydennyskoulutuksesta säädetään valvonta-asetuksen 5 artiklan 4 kohdassa.

— —

36 §

Ulkopuoliset asiantuntijat

Valvontaviranomainen voi valvonnassa käyttää apunaan ulkopuolisia asiantuntijoita. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat tehdä valvontaviranomaisen pyynnöstä viranomaisvalvontaa varten tarvittavia tarkastuksia, tutkimuksia ja selvityksiä. Näiden perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee palveluja tilannut valvontaviranomainen. Ulkopuolisella asiantuntijalla on oltava tarkastusten, tutkimusten ja selvitysten tekemiseen tarvittava asiantuntemus ja pätevyys. Ulkopuolisille asiantuntijoille asetetuista vaatimuksista säädetään myös valvonta-asetuksen 28-32 artiklassa.

— —

37 §

Kansalliset vertailulaboratoriot ja hyväksytyt laboratoriot

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää kansalliset vertailulaboratoriot ja määrää niiden tehtävät. Kansallisia vertailulaboratorioita koskevista vaatimuksista ja näiden laboratorioiden tehtävistä säädetään valvonta-asetuksen 100 ja 101 artiklassa.

— —

38 §

Laboratorion hyväksymisen edellytykset

— —

Viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyn laboratorion tulee lisäksi täyttää valvonta-asetuksen 37 artiklan 4 kohdan e alakohdan mukaiset vaatimukset.

— —

41 §

Valvonnan yleiset vaatimukset

— —

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tulee laatia toimintaansa sopiva laatujärjestelmä sekä ylläpitää ja soveltaa sitä. Laatujärjestelmää koskevista vaatimuksista säädetään valvonta-asetuksen 12 artiklassa.

43 §

Lihantarkastus ja siihen liittyvä valvonta

Elintarvikehuoneistossa käsiteltävän tai säilytettävän lihan on oltava tarkastettua, jollei tässä laissa tai tämän lain nojalla toisin säädetä. Lihantarkastuksesta ja siihen liittyvästä valvonnasta säädetään valvonta-asetuksessa, komission delegoidussa valvonta-asetuksessa sekä ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan suorittamista koskevista yhdenmukaisista käytännön järjestelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti ja komission asetuksen (EY) N:o 2074/2005 muuttamisesta virallisen valvonnan osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/627.

Ruokavirasto tarkastaa lihan teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa. Aluehallintovirasto tarkastaa lihan poroteurastamossa.

Lihantarkastuksesta annetaan pyynnöstä kirjallinen päätös. Päätöstä ei tarvitse allekirjoittaa. Kirjallinen lihantarkastuspäätös annetaan tiedoksi asianosaisille hallintolain 59 §:ssä tarkoitettuna kirjeenä tai sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä tarkoitettuna tavallisena sähköisenä tiedoksiantona. Päätös voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi sähköpostilla.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lihantarkastuksesta ja siihen liittyvästä valvonnasta.

Ruokaviraston määräyksellä voidaan muuttaa trikiinitutkimusten tiheyttä ja kattavuutta silloin kun trikiiniasetus mahdollistaa sen tai edellyttää sitä.

46 §

Varautuminen erityistilanteisiin

Ruokaviraston on laadittava valtakunnallinen valvonta-asetuksen 115 artiklan mukainen erityistilanteisiin varautumista koskeva suunnitelma. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen on laadittava kuntaa koskeva vastaava suunnitelma.

— —

49 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

— —

Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on oikeus olla läsnä Euroopan komission tekemissä valvonta-asetuksen 116 artiklan mukaisissa tarkastuksissa. Valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalla opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua, on oikeus olla läsnä valvontaviranomaisten suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia.

Valvontakohteessa, joka sijaitsee pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa, tarkastus saadaan tehdä valvonta-asetuksen ~~9–15~~9, 10 ja 14 artiklassa viralliselle valvonnalle asetettujen vaatimusten toteuttamiseksi, jos tarkastuksen tekeminen on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Tällaisen tarkastuksen saa tehdä ainoastaan toimivaltainen valvontaviranomainen.

— —

50 §

Näytteenotto

Valvontaviranomaisella ja 36 §:ssä tarkoitetulla ulkopuolisella asiantuntijalla on oikeus ottaa korvauksetta valvontaa varten tarvittava määrä näytteitä.

Näytteenottajalla on oltava riittävä asiantuntemus näytteiden ottamiseen, käsittelyyn ja säilytykseen. Näytteen tulee olla kooltaan ja kokoonpanoltaan edustava. Näyte on suojattava saastumiselta ja muilta merkittäviltä muutoksilta, jotka voivat vaikuttaa vääristävästi tutkimustulokseen. Näyte on näytteenottopaikalla merkittävä niin, että se voidaan helposti ja kiistatta tunnistaa. Elintarvikealan toimijalle on annettava todistus näytteenotosta.

Valvontaviranomainen saa tunnistautumatta tilata näytteitä etäviestintävälineiden välityksellä myytäviksi tarjottavista elintarvikkeista. Näytteitä voidaan käyttää virallisessa valvonnassa. Saatuaan näytteen valvontaviranomaisen on ilmoitettava elintarvikealan toimijalle, että näyte on tilattu virallista valvontaa varten. Toimijalla on oikeus omalla kustannuksellaan saada toinen lausunto näytteestä.

Näytteen ottamiseen liittyvistä yleisistä vaatimuksista säädetään lisäksi valvonta-asetuksen 34 ja 35 artiklassa sekä 37 artiklan 1 kohdassa.

Tämän pykälän 2 momenttia sovelletaan myös näytteenottoon omavalvonnassa.

Tarkempia säännöksiä näytteenotosta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

51 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta sekä elintarvikealan toimijoilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja elintarvikealan toimijan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapatur-

ma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat välttämättömiä 16 a §:ssä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi, 61 §:ssä tarkoitettua alkutuotantopaikan tai elintarvikehuoneiston hyväksymisen peruuttamista taikka 61 a §:ssä tarkoitettua ilmoitetussa alkutuotantopaikassa tai elintarvikehuoneistossa harjoitetun toiminnan keskeyttämistä tai lopettamista varten.

Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia elintarvikemääräyksissä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa taikka yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevina muutoin olisivat salassa pidettäviä.

Valvontaviranomaisella on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetut tiedot maksutta ja myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

51 a §

Viranomaisen oikeus oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja

Valvontaviranomaiset saavat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ~~(621/1999)~~ säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa oma-aloitteisesti tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta ja liikesalaisuudesta toiselle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

54 d §

Nimisuojatuotteen rekisteröiminen ja valmistuksesta ilmoittaminen

Ruokavirasto käsittelee nimisuojatuotteiden rekisteröintiä koskevat hakemukset.

Ruokavirasto julkaisee 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen, järjestää kansallisen vastaväitemenettelyn ja päättää rekisteröinnin edellytysten täyttymisestä Suomessa. Jos rekisteröinnin edellytykset täyttyvät, Ruokavirasto julkaisee päätöksen ja toimittaa hakemuksen Euroopan komissiolle. Jos hakemuksen hyväksyminen kuuluu nimisuojatuotteita koskevan Euroopan unionin lainsäädännön mukaan jäsenvaltiolle, hyväksymisestä päättävä viranomainen on Ruokavirasto.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus ja nimisuojaa koskeva päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Rekisteröityä nimisuojatuotetta valmistavan elintarvikealan toimijan on ennen tuotteiden markkinoille saattamisen aloittamista ilmoitettava tuotteen nimi ja valmistuspaikka 30-32 §:ssä tarkoitetulle valvontaviranomaiselle. Valmistuksen keskeyttämisestä tai lopettamisesta on ilmoitettava viivytyksettä valvontaviranomaiselle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) nimisuojatuotteiden rekisteröinnin hakemisesta ja vastaväitemenettelyn järjestämisestä; sekä

2) ilmoitusvelvollisista elintarvikealan toimijoista, ilmoituksissa annettavista tiedoista ja ilmoitusten antamistavasta.

6 b luku

Elintarvikkeiden vientiin liittyvät viranomaistehtävät

54 f §

Vientiin liittyvä selvitystyö

Elintarvikealan toimija vastaa määränpäävaltion viranomaisten asettamien tuontivaatimusten ja mahdollisten kauttakuljetukseen liittyvien vaatimusten selvittämisestä ja täyttämisestä, jos elintarvikkeita viedään muuhun valtioon kuin Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Ruokavirasto osallistuu tarvittaessa markkinoillepääsyn ja markkinoilla pysymisen edellytyksenä olevien asiakirjojen laatimiseen ja muuhun selvitystyöhön. Ruokavirasto voi keskeyttää osallistumisensa mainittujen tehtävien hoitamiseen, jos edellytyksiä selvitystyön jatkamiselle ei enää ole.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitetun selvitystyön edellytyksistä ja sisällöstä.

54 g §

Vientiin liittyvä valvonta

Elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat elintarvikevientiä toimialueillaan. Ruokavirasto osallistuu tarvittaessa valvontaan, jos valvonta liittyy määränpäävaltion viranomaisten asettamien tuontivaatimusten täyttymisen varmistamiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun valvonnan edellytyksistä ja sisällöstä.

54 h §

Vientitodistukset

Kunnan elintarvikevalvontaviranomainen ja tarvittaessa Ruokavirasto antavat toimijan pyynnöstä elintarvikkeiden elintarvikemääräysten mukaisuutta koskevia vientitodistuksia, jos määränpäävaltion viranomaiset niitä edellyttävät. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden eläinlääkintötodistuksista säädetään tarkemmin eläintautilain ~~(441/2013)~~ 71 §:ssä. Määränpäävaltion todistusten sisällölle asettamien vaatimusten selvittämiseen sovelletaan tämän lain 54 f §:ää.

61 §

Alkutuotantopaikan tai elintarvikehuoneiston hyväksymisen peruuttaminen

Valvontaviranomainen voi peruuttaa tekemänsä alkutuotantopaikan tai elintarvikehuoneiston hyväksymistä koskevan päätöksen kokonaan tai osittain, jos terveysvaaraa ei voida muulla tavoin estää. Hyväksyminen voidaan lisäksi peruuttaa, jos alkutuotantopaikka tai elintarvikehuoneisto tai siellä harjoitettava toiminta on olennaisesti elintarvikemääräysten vastaista eikä elintar-

vikealan toimija ole noudattanut valvontaviranomaisen 55 tai 56 §:n nojalla antamaa määräystä tai kieltoa.

Hyväksyminen voidaan peruuttaa myös, jos toimija ei enää ole 16 a §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava, ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava eikä toimija ole viranomaisen kehotuksesta tai määräyksestä huolimatta korjannut laiminlyöntiä.

Hyväksyminen voidaan peruuttaa myös määräajaksi.

61 a §

Toiminnan keskeyttäminen tai lopettaminen ilmoitetussa alkutuotantopaikassa tai elintarvikehuoneistossa

Valvontaviranomainen voi keskeyttää tai lopettaa toiminnan ilmoitetussa alkutuotantopaikassa tai elintarvikehuoneistossa, jos toiminta on olennaisesti elintarvikemääräysten vastaista eikä toimija ole noudattanut valvontaviranomaisen 55 tai 56 §:n nojalla antamaa määräystä tai kieltoa.

Toiminta voidaan lisäksi keskeyttää tai lopettaa, jos elintarvikealan toimija ei enää ole 16 a §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava, ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava eikä toimija ole viranomaisen kehotuksesta tai määräyksestä huolimatta korjannut laiminlyöntiä.

Toiminnan keskeyttämistä koskeva päätös on voimassa, kunnes valvontaviranomainen toteaa, että keskeyttämisen perusteena olleet epäkohdat on korjattu.

66 a §

Internetsivuston sulkeminen

Ruokavirasto voi määrätä elintarvikealan toimijan hallinnoiman tai käyttämän internetsivuston tai sen osan suljettavaksi, jos on ilmeistä, että sen välityksellä myytäväksi tarjottava elintarvike tai siitä annetut tiedot ovat sellaiset, että ne aiheuttavat tai niiden voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan vaaraa ihmisen terveydelle, johdattavan kuluttajaa olennaisesti harhaan tai olevan muulla tavalla olennaisesti elintarvikemääräysten vastaisia. Internetsivustosta on määrättävä suljettavaksi sivuston osa, jossa tarjotaan myytäväksi mainitulla tavalla elintarvikemääräysten vastaisia elintarvikkeita. Jos sivuston osan sulkeminen ei poista elintarvikemääräysten vastaisuutta, on tarvittaessa määrättävä suljettavaksi koko sivusto. Määräys internetsivuston tai sen osan sulkemisesta voidaan antaa väliaikaisena asian selvittämisen tai epäkohdan korjaamisen ajaksi. Väliaikainen sulkeminen on voimassa, kunnes Ruokavirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

71 §

Kunnan viranomaisten suoritteista perittävät maksut

— —

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, kunnan on perittävä maksu muustakin valvonnasta sekä siihen liittyvistä tarkastuksista ja tutkimuksista siten kuin valvonta-asetuksen 79—85 artiklassa säädetään.

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut määrätään siten, että niiden suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia, jollei valvonta-asetuksen 79—85 artiklasta muuta johdu. Tarkemmat säännökset valvonta-asetuksen 79—85 artiklan edellyttämistä kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määräämisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

73 §

Muutoksenhaku valtion viranomaisen päätökseen

Valtion viranomaisen päätökseen, lukuun ottamatta 15, 27, 28, 54 a, 55—61, 61 a, 62 ja 64—66 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä, saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhausta valtion viranomaisen määräämään maksuun säädetään valtion maksuperustelaissa.

Muutoksenhaussa Tullin tämän lain nojalla tekemään päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä tullilaissa (304/2016) säädetään. Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

74 §

Muutoksenhaku kunnan viranomaisen päätökseen

Kunnan toimielimen päätökseen saa vaatia oikaisua. Kunnan viranhaltijan muuhun kuin 63 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta kunnan tämän lain mukaisia tehtäviä hoitavalta toimielimeltä. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Kunnan viranhaltijan 63 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhakuun, joka koskee kunnallista valvontasuunnitelmaa, 86 §:ssä tarkoitettuja kunnallisia elintarvikemääräyksiä tai kunnallisia maksuja koskevaa taksaa, sovelletaan kuitenkin, mitä kuntalaissa (410/2015) säädetään.

75 §

Muutoksenhaku lihantarkastuspäätökseen

Lihantarkastusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista Ruokavirastolta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

11 luku

Erinäiset säännökset

80 a §

Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

Jos ilmoituksen valvontaviranomaiselle sen viralliseen valvontaan kuuluvien elintarvikemääräysten todellisesta tai epäillystä rikkomisesta on tehnyt luonnollinen henkilö, ilmoittajan henkilöllisyys on pidettävä salassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden perusteella arvioida aiheutuvan haittaa ilmoittajalle.

83 §

Rekisterit

Ruokavirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä:

1) elintarvikehuoneistoista;

2) elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista;

3) hyväksytyistä laboratorioista;

4) hygieniapassitestaajista sekä henkilöistä, jotka ovat osallistuneet hygieniapassitestiin;

5) eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetuksen liitteen III jakson IV luvun I mukaisen metsästäjien terveys- ja hygieniakoulutuksen suorittaneista henkilöistä; sekä

6) sellaisista alkutuotantopaikoista ja alkutuotantopaikkojen ryhmistä, joiden virasto on tunnustanut täyttävän trikiiniasetuksessa tarkoitettujen valvottujen pito-olosuhteiden vaatimukset.

Ruokavirasto antaa 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuille laitoksille hyväksymisnumeron.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä alkoholijuomamyymälöistä ja alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista.

Aluehallintovirasto ja kunnan elintarvikevalvontaviranomainen ylläpitävät rekisteriä valvomistaan elintarvikehuoneistoista ja valvomistaan elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita markkinoille saattavista toimipaikoista.

Ruokavirasto pitää rekisteriä alkutuotantopaikoista maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) mukaisesti. Rekisterinpitäjän vastuusta säädetään mainitun lain 5

§:ssä. Kunnat käyttävät ja pitävät alkutuotantopaikkarekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa.

Ruokavirasto pitää valvonnan ohjausta ja kehittämistä varten 40 §:n 4 momentissa ja 45 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella rekisteriä ruokamyrkytystapausten selvittämiseen sekä zoonoosien seurantaan ja valvontaan liittyvistä seikoista.

84 §

Rekistereihin merkittävät tiedot

Edellä 83 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin merkitään:

1) valvontakohteiden tunnistetiedot ja toiminnot;

2) 54 ~~e~~c §:n mukaisesti tunnustettujen alkutuotantopaikkojen tunnistetiedot;

3) suunnitellut ja suoritetut valvontatoimenpiteet;

4) hyväksytyistä laboratorioista arvioinnin piirissä olevat määritysmenetelmät sekä tutkimuksista vastaavien henkilöiden nimet;

5) muut kuin 1—4 kohdassa tarkoitetut elintarvikemääräysten mukaiset valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tunnistetietoja ovat toimijan nimi, osoite, yritys- ja yhteisötunnus tai sen puuttuessa henkilötunnus sekä valvontakohteen nimi ja osoite.

Ruokavirasto julkaisee hyväksytyistä laboratorioista luettelon, josta 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut tiedot ilmenevät.

Hygieniapassitestaajista rekisteriin merkitään testaajan nimi, ~~osoite sekä yritys- ja yhteisötunnus tai sen puuttuessa henkilötunnus~~henkilötunnus ja yhteystiedot. Henkilöistä, jotka osallistuvat hygieniapassitesteihin, rekisteriin merkitään henkilön nimi ja henkilötunnus sekä hygieniapassitestaajan nimi, testipaikan osoite ja testin suorittamispäivämäärä. Henkilöistä, joille testaaja on myöntänyt hygieniapassin, rekisteriin merkitään lisäksi hygieniapassin myöntämispäivämäärä.

Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään lisäksi luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, tietosuojalaissa (1050/2018) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Tällä lailla kumotaan ensisaapumistoiminnasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (118/2006).

Mitä 16 a §:ssä säädetään, sovelletaan 1 päivästä kesäkuuta 2020.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty elintarvikehygieenistä osaamista koskeva osaamistodistus, jonka henkilö on saanut osaamistodistusta vastaavat tiedot sisältävän koulutuksen tai suorittamansa tutkinnon perusteella, katsotaan 27 §:ssä tarkoitetuksi hygieniapassiksi.

2.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 2, 24 ja 27 §,
sellaisina kuin niistä ovat 24 § osaksi laissa 372/2018 ja 27 § laissa 372/2~~3~~018, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään kasvinsuojeluaineita koskevista yleisistä vaatimuksista, koulutuksesta ja tutkinnosta, kasvinsuojeluaineiden levitysvälineistä ja niiden testauksesta, toiminnan harjoittamisesta, viranomaisista ja niiden tehtävistä, valvonnasta sekä hallinnollisista pakkokeinoista ja seuraamuksista.

Tätä lakia sovelletaan myös:

1) kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta sekä neuvoston direktiivien 79/117/ETY ja 91/414/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2009, jäljempänä *kasvinsuojeluaineasetus*, noudattamisen valvontaan ja muuhun asetuksen täytäntöönpanoon; sekä

2) torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla sekä neuvoston direktiivin 91/414/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 396/2005, jäljempänä *jäämäasetus*, muiden kuin V luvun täytäntöönpanoon.

24 §

Valvontaviranomaiset

Kasvinsuojeluaineasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kasvinsuojeluaineiden valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille saattamisen, markkinoinnin sekä maahantuojien ja jakelijoiden suorittaman käsittelyn ja varastoinnin osalta. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kuuluu myös muu kasvinsuojeluaineiden valvonta, jota ei ole säädetty Ruokaviraston tehtäväksi.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on kasvinsuojeluaineasetuksen 75 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen ja 2 kohdassa tarkoitettu viranomainen. Virasto on toimivaltainen viranomainen toimissa, jotka koskevat jäämäasetuksen II—IV ja VI—X lukujen täytäntöönpanoa.

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2019 vp

Kasvinsuojeluaineasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto kasvinsuojeluaineiden käytön ja käytön yhteydessä tapahtuvan käsittelyn ja varastoinnin osalta. Ruokavirasto käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia.

Kasvinsuojeluaineiden maahantuontia ja maastavientiä valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohella Tulli.

27 §

Asiantuntijaviranomainen

Luonnonvarakeskus antaa kasvinsuojeluaineiksi tarkoitettujen aineiden ja valmisteiden hyväksymisen edellytysten selvittämiseksi lausuntonsa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle aineiden ja valmisteiden biologisesta tehokkuudesta ja käyttökelpoisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

3.

Laki

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 momentin 25 kohta, sellaisena kuin se on laissa 722/2019, sekä

lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 923/2017, 1112/2017, 403/2018, 404/2018, 414/2018 ja 722/2019, uusi 26 kohta seuraavasti:

6 §

Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

Velvoitteidenhoitoselvityksiä laaditaan tukemaan:

— —

25) Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kuuluvia tehtäviä kilpailulain (948/2011) 2 luvussa säädettyjen kilpailunrajoituskieltojen noudattamisen valvonnassa.;

26) elintarvikelain (23/2006) 16 a §:ssä tarkoitettua elintarvikealan toimijan luotettavuuden selvittämistä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

_____

Helsingissä 29.11.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Mikko Savola kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves